

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.



ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy héra. I kor. Egy héra. I kor. 50 Hfl.
 Negyedévre 3 Negyedévre 4 50 .

Feladv. szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN,
 Piac-utca 47. és 48. szám.

Tüzek mindenfelé.

— És a tűzoltásügy országos rendezése. —

A tűz az áldás. A tűz az élet. Minden nagy és jeles alkotásnak éltető eleme a tűz heve és lobogó lángja. Az anyagi világban végtelenül becses a tűz hatalma s a világhistoria mozgató ereje: a lélek tüze — a legnevesebb vonása az emberiségnek. De hajh, amilyen áldott a tűz, olyan veszedelmes is! S amilyen hasznos és üdvös, olyan vészthozó és kárhozatos.

A lélek tüze, ha az ész világos látása nem fegyelmezi, iszonyu vad-ságra képes. Szörnyű példa erre az az irtóztató gyilkosság, amelyet nemrég egy fiatal tanár volt menyasszonyán és a napokban egy bomlott férfielme ártatlan feleségén elkövetett. S a természetnek gyönyörű eleme is csak addig áldás, amíg féken tartja, bölcs korlátok között az emberi kéznek rendező és szervező ereje. Jaj, ha kiszabadul a fékező korlátok közül! Alkotásra hivatott hatalma rombolóvá változik és sivár pusztulás mutatja átkos nyomát a szerencsétlen tájon, amelyen tombolva elhaladt.

Ilyenkor, nyár derekán, amikor perzselőn tűz le a földre az áldott nap aranysugara s amikor minden éghető

anyag elaszott a tartós forróságban, százszoros veszedelme van a tűznek. A legkisebb vigyázatlanság, egy parányi szikra, amely valahol rést talál, mohón ölelkezik az izzó szárazsággal s kész a katasztrófa, amely hajléktalanná teszi a népet és milliókkal károsítja meg a nemzet vagyonát.

Az elszabadult kicsiny szikra iszonyu tüzvészt támaszt, amely irtóztató gyorsasággal terjed. Megállítani lehetetlen, tut tova vészttül. Már nem is tűz a neve, hanem veres kakas, amely házról házra, tetőről-tetőre száll s meg sem áll addig, míg a fél falut, vagy községet le nem perzselte. Lángoló füstfelhők emelkednek az ég felé, tüzcikok röpködnek a levegőben s az égő gerendák recsegése összeolvad a félrevert harangok zugásával és a kétségbeesett emberek jajszával és hangos zokogásával.

Olvassuk a lapokat s hosszú rovatát találjuk benne a tüzvész okozta rombolásnak. Az ország számos vidékéről jelentenek tüzet. Itt egy egész falu, ott egy fél község pusztult el. Gyász és siralom szól szívtépően a nyomtatott betűből. Száz kézzel és ezernyi forrással kellene birtunk, hogy segíthessünk azon a tömérdek inségen, amelyet a romboló veszedelem oko-

zott, ártatlan, derék, munkás népnek otthonában.

A jótékony lélek segít is mindenhol az irgalom szent nevében. De visszaadhatjuk-e a szegény károsultaknak mindazt, amit elvesztettek, amikor sokan mindenüket, egész vagyonukat elvesztették?

Azon gondolkozzanak (már azok, akikre az ország sorsának intézése tartozik), hogy mi módon lehetne, ha nem is kikerülni a veszedelmet, legalább csökkenteni a károsodás végzetes nagyságát. Hogy a veres kakas soha se üljön ki a háztetőre: azt emberi előrelátással biztosítani nem lehet. De hogy a tüzvész kára ne okozzon katasztrófaszerű arányt, ezt a célt már meg lehetne közelíteni sokféle módon.

A mentés, a tűzoltás véghetetlen kezdetleges állapotban van a vidéken. A falvak és kis-községek egyenesen ki vannak szolgáltatva a romboló elem pusztításának. Ami a mentés és az oltás elővigyázatos rendszabályai tekintetében történt avagy történik: az oly kevés, hogy a semminél is kevesebb. Jó, ha van feckendő minden községben; de ha van is, csaknem bizonyos, hogy a szükség pillanatában felmondja a szolgálatot. Vagy elromlott, vagy nem tudnak bánni vele kellőképpen; tehát

Pillanatnyi felvételek.

[Vidékről és emberekről.]

Irta: **Tassi Miklós.**

Zakatol a vonat. Élesen csikorognak kerekei. A gép nagyokat pöfög, lomha, sűrű füstfelhő száll a levegőbe. Felkapja szárnyára a gyenge tuvalom s kigyózó mozgással viszi tova. Ott allok a vonat erkélyén. Nézem a vidéket. Oly sokszor láttam már, mégis gyönyörködöm benne. Sűrű erdővel benőtt hegyoldal egyfelől, buzavetésektől sárgáló domb a másik oldalon, imit amott egy egy patak tiszta vizében csillámlak a nap, tavolabb kis faluknak fehér tornya látszik. A tavolból Nagybánya körvonala bontakoznak ki a hegyek ölelő karjai közül. Nézem, nézem s szívem édes gyönyörűséggel telik meg. Nem tudom bevárni, hogy a vonat megálljon. Gondolatban felkeresem az oly sokszor bejárt s jól ismert helyeket. Vigan köszöntenek a játszi szellő, a forró nap-sugár, a csörgedező patak, a liget árnyas fái. Isten hozott!

Ott allok a Godon-kut árnyas fái alatt. Szemben velem a város. Azon túl a kereszt-hegy, a Morgó, Virághegy gyümölcsös s bükös erdeivel, szőlővel beültetett lejtőivel. A

szőlők körül fehérre meszelt zöld zsalus házak látszanak. Sötét vonalként húzódik a Fokhagymás völgy. Oidait a fernezelyi kohók füstjével játszik a szellő. A távolból Felsőbánya református templomának tornya integet, míg a Rozsály és Guttin égnek meredő csucsainak csak homályos körvonala lehet kivenni. Délre a láposi erdő s e mellett kohó. A közbeeső vidék dombos, völgyes, keresztül szeldeli a zsidói vasút. Büvös, elragadó panorama. Szívet, lelket egyaránt gyönyörködtet. Legalább engem mindig edes álomba ringat s szívem megittasul a természet pazar szépségétől.

Elfásult szív az, melyet nem tud megragadni, felhevíteni a természet szépsége. S hányan s meg hányan vannak itt Nagybanán, kik megmosolyogják a turistát, sőt kicsinylőleg nyilatkoznak róla s el nem tudják gondolni, mit nézhetnek a hegyeken, völgyeken s micsoda gyönyört ad az, ha valaki erős munkával, nehez faradtsággal felkapaszkodik egy-egy hegy tetejére. S ezért nem is mozdulnak ki a városból. S nemcsak a köznepe, de még a nadrágos, tanult emberek közt is kerüli nem egy, ki nem tudja, mi van a ligeten túl.

Két ember van Nagybanán, ki a vidéket legjobban ismeri s a természet szépségét nap-nap után szemléli s csodálja. Az egyik *Bencsik István*, az állami főgymnásium igazgatója, a másik a ref. egyház kiváló derek gondnoka: *Doby Ervin*.

Bencsik tanár még a téli napokon is erős tuokat tesz s a Petőfi tanyát, Püstyört hóban, esőben is felkeresi s észleleteiről pontos feljegyzéseket készít. Sokan megmosolyogják, amint hosszú turista botjával végig halad a városon. De ő nem ad erre semmit. Vegzi a setákat nap-nap után s még az erősebb, fárasztó munkától sem riad vissza, csak hogy egy-egy szebb helyet láthatóbbá, megközeleltetve tehesse.

Egyházi gondnok, Doby Ervin nagybanányi születésű. Élenk, fogékony lélekkel bír a természet szépségei iránt. ismeri a környék minden zegét-zugát. Aki alaposan meg akar ismerkedni Nagybanával és vidékével, az csak forduljon ő hozzá, szívesen lesz vezetője, utmutatója.

Nem hiába ismeri az én Ervin bátyám a vidéket, de ki is tud választani, hol legyen szülő. Olyan kilitás, mint az ő szülőjéből, sehonnán sincs. Majdnem 300 méter magasban üveges verendás kis nyaralója

elérkezett annak az ideje, hogy a tűzoltás ügye állami vezetés mellett országosan szerveztesse és fejlesztesse; mert a tűzoltás ügyének mai elhanyagolt, teljesen a falusi együgyűsége hagyott állapota végzetes, tartóhatatlan.

Országgyűlés.

[Budapest, 1904. július hó 22-én.]

Eredeti tudósításunk.

A mai napra tüzték ki a szavazást a civillista felemeléséről szóló törvényjavaslat általános része felett. A kormánypart nagy számmal vonult föl és megjelentek a miniszterek is az üdülő Lukács László kivételével mindannyian.

Perczel Dezső elnökölt.

Mayer Károly előadó beterjesztette a a meutelmi bizottság jelentését Lengyel-Zboray ügyéről; Heltai Ferenc előadó pedig a pénzügyi bizottság jelentését a főváros köcsönkötvényéről.

A napirendre tértek át, a civillista felemeléséről szóló törvényjavaslat folytatás tárgyására.

A nevszerint való szavazás következett.

Nyolcvannyalc rendjel.

Zich, János gróf titkos tanácsos a javaslat ellen szavazott, a mire hangosan megéljeneztek. Ebből az óvációból Bánffy Dezsőnek is kijutott. Apponyi Albert gróf nem volt jelen. A néppárt, a többi ellenzékkel a javaslat ellen szavazott. Az eredmény az volt, hogy a javaslat mellett szavazott 154, ellene 66 képviselő és így a javaslatot 88 szótöbbséggel elfogadták.

Kaas Ivor báró: Nyolcvannyalc rendjel!

A határozati javaslatokat a többség elvetette.

A részletek tárgyalása.

Az általános tárgyalást ezzel befejezték és a részletekre tértek át.

Eszterházy Kálmán olvassa a javaslat címét.

van, honnan egész Koltóig ellát a szem, sőt tiszta időben Szinyerváraljat is meg lehet látni. A Szamos szöke vizet egész Erdőszádáig kísérhetjük szemeinkkel. 8-10 falu tornyat, csendesen legelesző nyáját, csordáját olvashatjuk meg az előttünk elterülő vidéken. Még Solyom barátunk, a ref. kántor is elragadtatással szemlél innen délutánonként, midőn úgy tarokk erányában összegyűlünk — a ligetbe vonuló bányai hölgyeket. Ezek inkább érdeklik, mint a vidék, mert nőülni akar. Adótiszt, Kelemen Béla ugyan azt állítja, hogy ez a nőülési szándék csak kóros állapot a mi kántor barátunknál, egy-egy adag chinin rendbehozza, kigyógyítja rövid időre. De lehet ezt csak azért fogja rá adótiszt öcsénk, hogy megakarja agglagény tarsnak fogni. Nem hiszem, hogy kötelek álljon.

Nagytisztelendő Soltész Elemér a bányai refermátusok fiatal papja. A debreczeni collegiumban tanult. Erős, okos, tanult fő. Nem enged, hogy nyája észleljen, a sokfelől leselekedő farkasok csak egyet is elcsipjenek belőle. Egyháza érdekeit mindenütt megveddi. Szeretik is hivei kivétel nélkül, még azok is,

Nessi Pál ellenindítványt nyújt be, a mely szerint a javaslat címét ekképen helyesbítsék: *„Ő felsége I. Ferencz József magyar király udvartartásáról.”*

Veress József szintén azt akarja, hogy a javaslat címét megváltoztassák. A címből az tűnjek ki, hogy a magyar királyi udvartartás különálló.

Tisza István gróf kormányelnök idézi az udvartartás költségeinek fedezéséről szóló eddigi törvények címét, a melyek mind úgy szólnak, hogy ő cs. és király felsége legmagasabb udvartartása költségeiről. A címről az udvartartás jogi természetére következtetni nem lehet.

A többség az indítványokat elvette és a javaslat eredeti címét fogadta el.

Az első szakasznál Tisza István gróf módosítást nyújt be, a mely szerint a törvény hatósága egy évre visszavonassék.

A többség ezt is elfogadta.

Ugyanígy értelemben Tisza gróf kormányelnök a második szakasznál is tesz módosítást.

A többség ehhez is hozzájárult és a javaslatot részletekben is elfogadta. A javaslat harmadszori való olvasása holnapra marad.

Az 1904. évi költségvetés tétellei.

Az 1904. évi állami költségvetés első füzetében foglalt tétel részletes tárgyalására térnek át.

Ugron Gábor kifogásolja az első tételnek (udvartartás), hogy már a felemelt civillista összegét állítsák be.

Tisza István gróf miniszterelnök a mellett érvel, hogy a budgetbe már a felemelt összeget állítsák be.

Rakovszky István Ugron felfogását osztja.

Tisza István szerint a tétel beállítása nem utózik a budgetjogba.

Rátkay László szintén Ugron indítványát pártolja.

A többség a mellett döntött, hogy a civillista felemelt összeget állítsák be a költségvetésbe.

Nessy Pát szólott hozzá.

Felvilágosítást kért a kormánytól. Kérdező a kabinetiroda vagy nem és hogy magánintézmény-e vagy pedig közintézmény? Tisztviselőit hogyan nevezik ki? Melyik miniszter felelős a kabinetiroda költségeiért?

Rátkay László szerint nem utózik a kabinetiroda az udvartartás körébe.

Tisza István gróf: A kabinetirodának

kik a választásnál nem az ő pártján voltak. Méltó utódja a galambszeléd Gergely Károlynak, a kiváló tanügyi írónak, kinek emléke ma is él a bányaiak szívében s élni is fog időtlen időig. Mert a bányai nép romlatlan lelkeben nem ismeretlen a fogalom, a kegyelet és hála!

Midőn a gyümölcsfákkal beültetett udvarokat s hegyoldalokat látom, önkéntelenül is a debreczeni pusztai udvarok jutnak eszembe. Szorgalom és munka paradicsomná varázsolja a sziklas, köves hegyoldalt is. Nap nap után lehet látni a gyümölcsöt elmelegített szekereket, melyek a vasuti szállításra szánt kajsi és Sándor barackokat szállítják. A budapesti vásárcsarnokban adják el azokat jó pénzben. Híresek is a bányai gyümölcsök messze földön. A debreczeni piacon is sokat értékesítenek belőle. Vajjon azokat a debreczeni pusztai udvarokat nem lehetne é gyümölcsösökké varázsolni? Mindjárt nem lenne oly elviselhetetlen a meleg s a sok filéren, mit a gazda gyümölcsre kiad, könyvet, ruhát lehetne venni a Pistának, meg Sarinak.

magyar osztálya van, magyar emberekkel és magyar szolgálati nyelvvél; mi csak a magyar osztálynak költségeit fizetjük.

A ház többsége a választ elfogadta.

A képviselőházi alkalmazottak fizetéséről szóló bizottsági jelentést Kammerer Ernő előadó ajánlotta elfogadásra.

Rátkay László kifogásolja, hogy az alkalmazottak ügyében a fegyelmi eljárás nincs rendezve. Kifogásolja azt is, hogy csak a királyra esküsznek és nem a koronás királyra. Ennek pótlását kéri.

Rakovszky Géza kifogásolja a költségvetés tárgyánál az alelnökök fizetésének emelését, hasonlóképpen beszél Mezőssy Béla is.

Elnök az ülést pontban 2 órakor bezárta.

Vármegyénk és közelvidéke.

Zsinati képviselőválasztás. A püspökladanyi ev. ref. egyház a maga négy szavazatot Zsigmond Sándor esperes és dr. Baitházár Dezső egyházi, id. Lengyel Imre és Padrah Sándor világi rendes, Kiss Ferenc egyházi, Simon Károly világi pótképviselőkre adta.

Színészet Székelyhidon. Tóvári Antal színésztársulata — mint Székelyhidről jelemtik — szerdan kezdte meg mintegy tizenkét estére terjedő előadásait. Első este a Czigánybaró került színre igen sikerült előadásban, de kevés közönség előtt. A társulat primadonnája Szigeti Mariska, jelesebb tagjai pedig: Karacsony Mariska, Sz. Nagy Imrené, Tóváriné, Sz. Nagy Imre, Szigeti Antal és Hegyesi Gyula.

Füzesgyarmat veszedelme. A nagy károkat előidéző szarazság után óriási veszedelem fenyegeti Füzesgyarmat lakosait. A község közvetlen közelségében több mint 15 holdnyi területen, az ugynevezett Petréten napok óta ég a turfa. Messze kiterjedő terület áll gözben és füstben, mely a megrepesztett földből tör elő. A fenyegető veszedelem, mely Bihar megyéből származott át, óriási konsternációt idézett elő a megremült lakosság körében. És a pusztító turfaégésnek nem tudják újat állítani, úgy, hogy már a községet fenyegeti köröskörül. Amerre a rét ég, százan és százan faradoznak, verejtékes munkával ássák az árkokat, hogy ott, ahol még lehet, meggátolják a föld égésének terjedését. A mi a legborzasztóbb az egész veszedelemben, az, hogy az égő réten odapusztul minden vetés, még a kesztekben álló lekaszált buzatermest sem tudják megmenteni. Egyébként nem az első hasonló földégés ez Füzesgyarmaton. Ezelőtt három évvel, ezt megelőzőleg pedig husz és harmincz évvel hasonló nagy turfaégések voltak, mely utóbbi még az országutat is fölegeit. A füzesgyarmati előjáróság az esetről jelentést tett a vármegye alispánjának.

Mi az ujság?

Fack József segédei. A Vampericsbéli botrány hősei Fack József és Schmidt főhadnagy még mindig nem vívták meg a pisztolypárbajt, amelylyel a lovagias felek egymás becsületén akarják kiköszörülni a csorbákat. Sok baj volt eddig a segédekkel is. Fack ugyanis az ügy kényessége miatt nem igen kapott megfelelő segédeket. Eddig már hárman vállalták el a dolgot, de törvényes határidőn belül lemondtak a tisztésről. Most végre megállapodott Fack a segédeiben. Az egyik Wahrmann Ernő, a másik Zsembery István, az egyetemi kör volt elnöke.

Előállított aszfaltbetyár. Budapestről írják ezt a jellemző történetet: Már rég réme volt az utozán sétáló hölgyeknek

dr. B. Sándor fiatalember, a ki abban lelte örömet, hogy a sétáló hölgyekre tett hangos megjegyzéseket. Tegnap azonban megjárta a doktor ur. A mint régi szokásához hiven az Andrassy-ut és a körut sarkán az ugynevezett „majomsarkon“ állt és egy mellette elhaladó elegáns hölgyre tett hangos megjegyzést, a hölgy megfordult és szó nélkül arculütötte az esernyőjével. Az aszfaltbetyár ur az első pillanatban meghökkent és nem tudta mihez kezdjen. A doktor ur azonban hamar feltalálta magát és el akart illanni a neki érthető okokból nem tetsző helyről. Csakhogy ez idő alatt a már összeverődött kíváncsi embertömeg nem engedte az elpáholtt aszfaltbetyár urat elmenekülni, hanem a legközelebbi rendőrnek adta át, a ki bebisérte az őrszobába, a honnan igazolás után szabadon bocsátották. Az egész esetnek legjobban örültek az aszfaltbetyár ur „majomsarkon“ álló társai, mert hogy az esernyő eset nem rajtok esett.

Botrány egy imaházban. Nagy botrányt rendezett tegnap egy nagyváradai imaházban két rakoncátlan fiatal ember. A rendőrség a következő jelentést adta ki az esetről: Tegnap este Fischer Sándor kereskedősegéd bejelentette, hogy a Nagy Teleki utcán levő izr. imaházba bement Weinberger Simon szobafestősegéd és ennek tesvére Weinberger Izsák budapesti állatorvostan hallgató. A két derék ifju egy ájtatosan imádkozó öreg szakálába bojtortjánt dobáltak és mikor az öreg ember ezért a fiatalokat leintette, megfogták s bent az imaházban meg akarták verni. Akadt a hívők között egy ügyes ember Hubert Vilmos, ez a fiatalokat kivezette s kiint az utcán elaposan megtanította Weinberger Simont és testvérét az illemre. Később visszament az imaházba Weinberger Izsák orvostanhallgató s elkiabálta magát: „*Hunczut betyár gazember minden zsidó, aki itt van*“; de ez után rögtön el is inált. Az eljárást ellenük megindították.

Hadnagyból közlegény.

A lefokozott honvédhadnagy esete.

A Nagyváradai Napló írja meg a már általunk is közölt tiszti történetnek az előzményét.

A nagy galeottó a világ éles és kíméletlen nyelve már napokkal ezelőtt előrágatta azt a legfrissebb katona tragédiát, a melynek B. J. honvédhadnagy, a nagyváradai 4-ik honvédgyalozezred egyik szimpatikus fiatal tisztje lett áldozata. A világ nyelve már elbeszélte, hogy a fiatal hadnagy elvesztette rangját, de azt, hogy miért sujtotta ilyen szigorú ítélettel a hadbíróóság — az mind ez ideig titok volt.

Egy téli éjszaka vidáman szólt a cigánymuzsika egyik elsőrangú kávéházban. Vidám társasággal mulatott a kis hadnagy. A pezsgő mámor már a fejébe szállt, hangosan beszélt, nagyokat kurjantott. Ugy hajnal felé a társaság egyik tagja elővette az óráját — jelezni akarta, hogy indulófélben van. Meglátta ezt a kis hadnagy és oda szólt barátjának.

— Szép órád van barátom, mutasd csak.

A mulató barát oda adta a hadnagynak az órát, a ki érdeklődéssel nézegette. Közben újra játszani kezdett a cigány, duhajkodni kezdett a társaság — s a nagy zürzavarban az óra a hadnagnál maradt. És ez lett a veszedelme. Mert az órát másnap, harmadnap sem tudta visszaadni. Vagy elvesztette, vagy ellopták a lakásáról, vagy ő maga adott tul rajta. Abban az idő-

ben napokig mámorban élt, vidám társaságokba járt — a mámoros ember pedig nem gondolkozik, rohan vakon előre vesztebe. A kávéházi jelenet csakhamar kitódott.

A hadbíróóság vizsgálatot indított a hadnagy ellen s a vége az lett a dolognak, hogy B. J. hadnagyot a tiszti ardbojttal össze nem ferő dolog miatt kirekesztették a hadsereg kötelékéből. Maga az ítélet nem lenne még olyan tulságosan megdöbbentő, ha nem volna egy kis toldaléka. B. J. hadnagy ugyanis mindössze másfél évvel ezelőtt végezte el a nagyváradai honvédhadapród iskolát. Egy év alatt leit tiszthelyettes. A katonai törvények értelmében neki a hadsereg kötelékéből eltávolozai nem szabad. A hadbíróóság tehát úgy ítélte, hogy B. J. hadnagy *másfél évet mint közlegény tartozik szolgálni egyik magyarországi honvéd gyalozezredben.*

Az ítélet kihirdetése után két heti szabadságot kapott B. J. hadnagy s egyben utasította a hadbíróóság, hogy két hét után vonuljon be a 4-ik honvédgyalozezred parancsnoksága által meghatározandó ezredbe, a hol közlegényként fog szolgálni.

B. J. hadnagy tegnapelőtt utazott haza szüleihez. És ha ki nem rándul hozamosabb ideig tartó üdülésre Amerikába, úgy tiz nap múlva közlegényi uniformissal kell feleserélni a csillogó hadnagyi ruhát — amely különben csak szerencsétlenséget hozott a könnyüvéru fiatal hadnagynak.

Zsivány az ágy alatt.

Gyilkosság és rablás kísérlete.

Péntek hajnalra virradóra, éjszaka fél 2 óraker parjat ritkítóan vakmerő rablógyilkossági kísérlet történt a város szélén, a Pataytelep 7. sz. a. házában, ahol Matej Miklós vendéglője van, a sámsoni uton, a közös huszárlaktanyával szemben.

Csupán a vendéglős lélekjelenlétén, találékonyaságán és rendkívül nagy testi erején mult, hogy a révész utczai eset iratai mellé nem került ennek a büntény iratesomója is: a kiderítetlen bűnesetek közé, amelyek a multban is szép számmal valának. Az esetről egyébként az alábbi részletes tudósítást közöljük:

Az estebéd alatt.

Csütörtökön este alkonyatkor Matej Miklós vendéglős felesége kinyitogatta a lakásnak a sámsoni utra néző ablakait, hogy friss levegő jöjjön az egész délután napsütött szobába. Azután a vendéglői szobában felterített és vacsorához ült az egész család: apa, anya, a 12 éves fiu és a 3 éves leányka.

Néhány vendég volt még az ivóban, többnyire huszárok, akik 9 óraker a takarodó hangjaira eltávoztak. Künn teljesen besötétedett, úgy hogy 5 lépésnyire sem lehetett látni.

Ezt a koromsötétséget és a vendéglőben szokásos hangos beszélgetést használta fel K. Molnár József többször büntetett csavargó arra, hogy a nyitott ablakon bemászhasson. Előbb azonban a szeredást a kerítés végére akasztotta, hogy az esetleg a menekülésében ne akadályozhassa.

Mikor bemászott az ablakon, hallotta az ivóban a hangos beszélgetést. Gyufát gyújtott és körültekintett, hogy tájékoztassa magát. Az asztalon a gazda ezüst órája hevert. Zsebre vágta és azon tanakodott, hogy nem volna-e jobb elinalni vele. De aztán elgondolta, hogy csak 6-8 koronát kapna érte, ami nem sok, azt pedig tudta, hogy a gazdának nagyobb összegü pénze is van.

Elhatározta, hogy ölni fog.

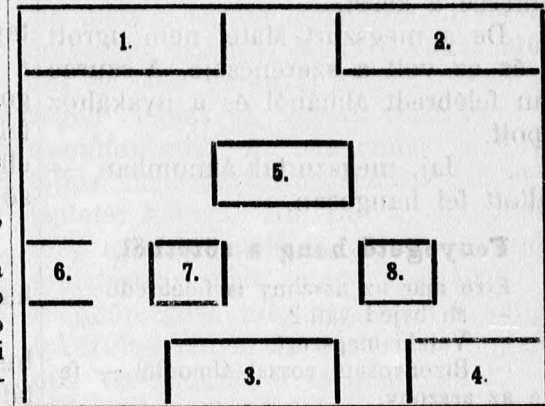
Az elvetemült ember minden bűnbánás nélkül bevallotta kihallgatása alkalmával, hogy előre megfontolt szán-

déka az volt már, hogy a gazdát megöli, azután a megrémült asszonytól elrabolja a pénzt.

— Elhatároztam, hogy maradok, mondta. Még egyszer körülnéztem a szobában és a jobb sarokban levő ágy alá bujtam. Nem volt nálam más fegyver, csupán az a régi, kihegyesített élű evőkés.

Az a szoba, ahol a büntett történt.

Hogy lapunk olvasói könnyebben megérthessék az esetet, itt közöljük a merénylet helyének, a Matej család hálószobájának rajzát:



Az elvetemült ember a 2. számmal megjelölt ágy alá bujt, mert úgy találta, hogy onnan a szoba minden zugát láthatja.

Jaj, megszórtak.

Mikor az utolsó vendég is eltávozott, Matej bezárta a vendéglő ajtaját és családjával nyugovóra tért. Apa, anya és gyermekek levetkeztek.

Matej az 1. számmal jelzett ágyba feküdt és a fal felé fordult. Nagyon fáradt lehetett, mert nyomban el is aludt. A 12 éves fiucska is hamar levetkezett, aztán ő is lefeküdt a 3. sz. ágyba és elaludt.

Matejné a 2. számmal jelölt ágy szélén ült és elálmosodott leánykáját levetkeztette. A kis leány és az anya halkan imádkoztak . . . és szabadíts meg minket a gonosztól . . . a gyilkos pedig az ágy alatt lélekzetét visszafojtva markolta meg a kését.

Az asszony, mikor a kis leány elaludt, az 5. számmal jelölt asztalhoz ment, majd ruháit levetvén a világot eloltotta és az 1. sz. ágyba feküdt a ferje mellé. Nem sokára elaludt ő is.

Csend volt a szobában, csak 4 ember nyugodt lélegzése hallatszott, mert a sötét szándéku ember még a lélegzetét is visszafojtotta. A gazember félt. A zsebében a lopott óra hangosan ketyegett és neki úgy rémlett, mintha gyilkost kiáltana rá minden páros ütése.

Félt. Mutatja az is, hogy 4 teljes óra telt el, amig kimert mászni az ágy alól. Hamar tájékozta magát az asztal széleibe fogódzva közeledett az (1.) ágyhoz. Akkor gyufát gyújtott és látta, hogy az asszony kívülről, a férfi belőlről a fal felé fordulva fekszik. Jól megnézte a férfi nyakát és a gyufát eloltotta.

Néhány pillanatig várt. Mikor hallotta a nyugodt lélekzetvételt, tudta, hogy nem ébredt fel senki. Egészen az ágy mellé állt, a balkezet előre

nyújtotta és megtapintotta az alvó férfi nyakát, a kést a jobb kezével erősen megmarkolta és beledöfte az alvó férfi nyakába. Reszkethetett a keze, vagy pedig az 5 óráig tartó izgalom (mert akkor már teljes 5 órája volt a szobában) annyira kimerítette, hogy izmai ellankadtak, — de annyi bizonyos, hogy ha teljes erővel szurhatott volna, feltétlenül halált okozott volna a döfése. A szúrás után kirántotta a kését és visszaugrott az ágy végéhez. Nyilván azért tette ezt, hogy ha az áldozat fel találja ugrani, újból beléje döfhesse a kését.

De a megszurtt Matej nem ugrott fel és ez volt a szerencséje. A szúrás után felébredt álmából és a nyakához kapott.

— Jaj, megszurttak álmomban — kiáltott fel hangosan.

Fenyegető hang a sötétből.

Erre már az asszony is felébredt.

— Mi bajod van?

— Valaki megszurtt.

— Bizonyosan roszt álmodtál — felelte az asszony.

— Nem álmodtam. Megsurtt valaki. A vérem is folyik — szolt a férfi és az ágyban felült.

Ekkor a kiömlő vér az asszony arcára freccsent.

— Csakugyan igazad van. A véred is érzem — kiáltotta rémülten az asszony. Lämpát gyujtok és segítségért kiáltok.

— **Meg ne mozduljanak, mert mindnyájan a halál fiai lesznek — hangzott fenyegetően a sötétből. Ne gyujtsanak lámpást, se ne kiabáljanak, mert négyen vagyunk és megölünk mindenkit.**

— Szent isten, hát mit akarnak velünk?

— Pénzt vagy életet — kiáltott a rabló. Ide a pénzt.

— Szent isten! Ne bántsanak bennünket. Odaadjuk inkább minden pénzünket.

— Adjátok hát ide.

— Várjon, odadom — mondta Matej Miklós és fölkelte és a 5. számmal jelzett azzal mellett a 2. számmal jelzett ágy felé ment és ott, a falon lógó, töltött forgó pisztolyt, amelyet szerencsére a rabló nem vett észre, lekasztotta és azután a 4. számmal jelzett szekrény felé ment, annak ajtaját kinyitotta.

Az élet-halál küzdelem.

Matej Miklós úgy tett, mintha a szekrényben kotorászna, de ezalatt figyelte, hogy merről jó a hang feléje.

— Nem találok így sötétben — mondta.

— Már pedig én nem várhatok tovább — mondta a rabló, ezalatt nesztelelenül a 6. számmal jelzett ajtó előtt a 7. számmal jelzett helyre lépett.

Ekkor Matej, aki hang irányát hallotta, a szekrény mellől a 8. számmal jelzett helyre ugrott és **rálőtt a rablóra**. A golyó azonban célzott tévesztett és a rabló feje felé az ajtó sarkába furódott, ahonnan pénteken délután Kubinyi Mihály rendőrsparancsnok vette ki.

Matej a lövés villanásánál látta a rablót és kezében a kést. A szeket tolt maga előtt és a revolvert eldobta. A rabló most teljes erővel rohant megsebesített áldozatára, aki ösztönszerűleg elkapta azt a kezét, a melyben a véres kés volt.

Matejné, aki mindeddig az ijedségtől dermedten az ágyban volt, kiugrott és segítségért kiabált. A két férfi valósággal élet-halálharcot vívott egymással. Az asszony

is nekiment a rablóknak. A kis fiu is fölébredt és ő is az apja segítségére sietett. Így sikerült a rablót a földre rántani, aki a dulakodás közben kiejtette kezéből a kést.

Segítség! Az uram megölik.

Az asszony kirohant az udvarra, onnan az utcára.

— Gyilkos! Segítség! — kiáltozta és tovább rohant a huszár-laktanya felé, ahol azonnal kaput nyitott az ór.

Mikor megtudták, miről van szó, Kovács Mihály őrmester, Széll József és Jenő Mihály huszárok azonnal rohantak a veszedelem színhelyére.

Az összevagdalt rabló.

Mig a három derék huszárért Matejné odajárt, addig folyton dulakodott a sebesült a rablóval, aki harapott-rugott és óriási erőfeszítés után sikerült felülkerekednie. Matej látván, hogy ereje elhagyja, menekülni igyekezett, de a sötétben ismét összeakadt a rablóval.

— Meghalsz — sziszegte a rabló.

— Segítség — kiáltotta elhaló hangon Matej.

Ekkor zaj támadt künn. Jöttek a huszárok. A rabló eleresztette áldozatát. Az asszony nagy ügygyel-bajjal világot gyujtott és bevilágított a szobába. A világosságnál a rabló a kését észrevette a földön, villámgyorsan fölkapta és vakmerően nekitámadt a huszároknak.

Több se kellett a három huszárnak. Még közelöbbe se ért, már is a fején koppantak a nehéz huszárkardok és a hatalmas ütésektől kábultan földre zuhant. Erre a huszárok megrohanták a rablót és összekötözték.

Elfogatás.

Jóval elmúlt már 2 óra, mikor a távbeszélőn értesített rendőrség dr. Balkányi Emil orvossal a helyszínen megjelent. Az orvos bekötözte Matej Miklós sebéit, amelyről akkor hirtelenében annyit állapított meg, hogy a seb 8—10 napon belül gyógyul. Az orvos sokkal súlyosabbnak ítélte a rabló sebeit, aki **több csontig ható vágást kapott a fején**. A rablót a rendőrség a közpórházba szálltatta, ahol állandó őrizet alatt van. Nem tagadja, hogy rablógyilkosságot akart elkövetni. A szeredást is megtalálták a kerítésre akasztva.

Matej sebé életveszélyes.

Matej a nagy izgalom után ágyának esett, de már délelőtt fölkelte. Délben azonban rosszul lett, majd vért köpött, a délutáni órákban azonban már alig tudott beszélni, úgy hogy azonnali kihallgatása vált szükségessé. Orosz László rendőrfogalmazó pénteken délután ki is hallgatta. Ekkor már oly rosszul volt, hogy beszélni is alig tudott. Kihallgatása után eszméletét elvesztette és állapota válságosra fordult.

Mint késő éjjel értesülünk, **Matej Miklós állapota életveszélyes, mert belső vérzés állt elő**. Ugy lehet, bele is fog halni sérülésébe. Matejné és gyermekei a kiállott izgalom betegjei lettek.

Halálos ítélet.

Az alávaló merénylő lelkét számos büntény terheli és ha Matej Miklós meghal, gyilkosságért, rablásért vonják felelősségre

és akkor kétségtelen, hogy a debreczeni esküdtszék **halálra** fogja ítélni. A legjobb esetben életfogytiglani fegyház lesz az elvetemült rabló, K. Molnár József büntetése.

Egyházak és iskolák.

A nagybányai ev. ref. egyháztanács legutóbb tartott ülésén döntött az egyházkerületi tanácsbírói állásra beadandó szavazat dolgában. Az egyház szavazatát Mezőssy Bélára adta.

Ingyeniskoláztatás. A nagybányai községi iskolaszék azt a javaslatot terjeszti a képviselőtestületi gyűlés elé, hogy a tandíj fizetés töröltessék el s az elemiiskolák összes kiadásai az 5%-os iskolaadóból fedeztessenek. Ez üdvös intézkedés nagy mértékben fogja apasztani az iskolakerülők számát, mert eddig a szegényebb emberek a magas tandíjat nem tudták fizetni s engedték, hogy gyermekeik iskolázatlanul nőjjenek fel.

A siketnémák intézete részére a következő adományokat vettem és nyugtázom köszönettel: Basahid község 1 kor. 10 fil., Bankeszi község 1 kor., Hernád völgyi vasipar részvénytársaság 5 kor., Békés község 5 kor., Nagy Baraczká község 1 kor. 76 fil., Szoták István Butka 1 kor., Hajdinger István Butka 1 kor., Fejérvárcsurgó 17 kor. 60 fil., debreczeni m. kir. anyakönyvi hivatal perselye 5 kor. 47 fil., Csikránd község 2 kor., Mayer János Kisszeben 2 kor., Friedman Zsigmond 50 fil., Némethy Piroška 1 kor. Füleky Pál, egyesületi pénztáros.

A zsinati képviselőválasztás eredménye. A böszörményi esperesi egyházmegyében most folytak a szavazások a zsinati képviselők megválasztására. Az eredményt hétfőn délután fogják összeszámolni. Értesülésünk szerint egyházi részről esperes Zsigmond Sándor és dr. Baltazár Dezső lelkészeket, világi részről id. Lengyel Imrét és Padrah Sándort fogja a többség zsinati képviselőül megválasztani.

Társas-élet.

Öreg negyvennyolczas honvéd bátyánk, a mi ujságunknak hűséges munkatársa, Morvay Károly ur, margittai maganyából éber figyelemmel kíséri nemzete sorsának csendes folyását. Nincs meglepődve a mi kedves regelő bátyánk sem a mai állapotokkal s az ő szép multjának vérvirágos mezőire kiszállván, érdekes versben panaszojja el, hogy mit gondol, mit érez az:

Öreg honvéd.

Visszaszál a lelkem elmúlt nagy időkbe...
Terdig lép paripám kaszálatlan fűbe.
Leégett községben kutya se vakkant ránk,
Nem jut az eszünkbe sem apánk, sem anyánk!

A mely földön lépked jó paripánk lába,
Azért feszül karunk minden idegszála.
A dalunk, az imánk fel felszál az égre:
Ha élünk? ha halunk? De szép hazánk védve!

Nem szállunk csapongva virágról-virágra,
Nem gondol közülünk senki sem a lauyra.
Vérvirágos mezőn jár utunk kevélyen...
Az első golyóra rámondjuk, hogy: Éljen!

A leégett község felépült azóta,
Nem ér térdig a fű: lekaszálták róla!
Haj de! az oláh, rácz most is csak a régi,
Kár volt akkor nekünk annyira — kimélni!

A magunk fajta is, hol tüled, hol hozzád,
Az az ember, ki kövérebb zsoldot ad.

Morvay Károly.

Szerkesztőségünk fiatal költőjét anyyira megkapta az öreg honvéd szép és érdekes költeménye, hogy megpendítette lantját is reá s versben mondja el ő is, hogy lobogó lelkében, mit gondol, hevülő szívében, mit érez az

Ifju honvéd.

Előre száll lelkem jövőidőidőbe
S szent gyönyörűségben megreszketek tőle:
Tánczó paripám ragad a csatába.
Harczolunk magyarán — világ csudájára.

Amerre csak lépünk, diadal a részünk.
Virágra, leányra félvállról se nézünk.
Kard a hitestársunk, harc az imádságunk.
Vervirágos mezőn mi is büszkén járunk!

Csatadalunk: Huj, huj! Eljen! Neki, rajta!
Napi könyörgésünk: hadd hulljon a fajja!
Labancz volt? Német volt? Csak hogy magyar nem volt,
Sirassa el magát előre, ki nem holt!

Az oláh, a rácz, tót most is csak a régi...
Hej, de most nincs kedvünk a kutyát kimélni!
Sok száz esztendőig simogattuk váltig
S hűtelen, hálátlan! Most elvesz egy szálíg!

Ne szomorkodjon hát vitéz honvéd bátyám.
Lesz még egyszer harc a Tisza, Duna táján!
Gyönyörű szívárvány ragyog fel utána
A magyar nemzetnek rég várt szabadsága!

Gyökössy Endre.

UJDONSÁGOK.

Röpirat az oláh veszedelemlről.

„Talpra magyar” ezimen egy röpirat jelent meg felelős szerkesztőnk tollából. Az oláh veszedelemmel és a magyar-szász szövetség-gel foglalkozik ebben a röpiratban felelős szerkesztőnk, a ki az elmúlt esztendőben, a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének tanulmánydíjjával az erdélyi helyszínen szerezte tapasztalatait és megfigyeléseit az oláh nemzetiségi vulkánikus forrongások és pusztító kitérősekre felől.

A tanulmány 31 nagy nyomtatott lapra terjed és következő fejezetek alatt foglalkozik az évről-évre égetőbb nemzetiségi kérdésekkel:

1. Nemzetiségi város.
2. Pusztuló fajok.
3. A nemzetiségi vidék magyarja.
4. Hol vagytok főurak és bankarok?
5. Bankok.
6. Iskolák.
7. Női nevelés.
8. Szász atyánkfiai.
9. O.áhság.
10. Hadsereg.
11. Szervezkedés és szövetekezés.

Ez a röpirat 2500 példányban jelent meg és teljesen ingyen, tiszteletpéldányként küldte szét a szét a szerző a főrendeknek, képviselőknek, kaszinóknak, főiskoláknak, bankoknak, közigazgatási hivatalok vezetőinek, hazafias egyesületeknek és hirlapoknak.

A röpirat szétküldése most van folyamatban. Dícsérettel és elismeréssel említjük fel, hogy több derék és hazafias debreczeni kereskedő és nagyiparos hirdeteményeket adott közre a füzetben; a mi által lehetővé tették, hogy a hazafias célzatu nyomtatványt teljesen ingyen küldheti szét a szerző az ország minden részébe. A hazafias cél derék pártolói névszerint is megemlítjük és ajánljuk olvasóink figyelmébe:

1. A „Kazinczy” könyvkereskedő részvénytársaság.

2. Mihalovits Jenő gyógyszerháza és gyógyszerészeti műlaboratóriuma.

3. Szabó Mihály szalámi-gyáros Hunyadi-utca 28.

4. Killer Ede butorgyáros.

5. Horváth János faúraktár tulajdonos (Homokkert 258. sz.)

6. Hauer Bertalan az Angol Királynő szálló, étterem, sörház- és kávéház tulajdonosa.

7. Neumann M. a legrégebb és legnagyobb férfi ruhaüzlet üzég. És ezeken kívül Mandel Zsigmond (Hunyadi utca 5.), a ki bankkölcsonök ügyében közbejár és az egész országban jól ösmert Lichtblau Albert, a katonai előkészítő tanfolyam igazgatója.

A füzetet a Hoffmann és Kronovitz üzég nyomta és a szerző maga adta ki.

Rózsika alszik *

Csendes kis szobában a mama szeretők karjai között halvány, vértelen ujakkal pihen a leányka. Ne zavarjátok meg pihenésében kis növendékei, az alma mély, az alma mély, az alma hosszú lesz.

A viszontlátásra, így szóló hozzászólások, a mikor bucsuztatok tőle, igazán zolt, viszont fogjátok őt még ti látni, ha oly jók lesztek, amilyen jó ő volt... Pedig ti úgy szeretnétek, ha szólana hozzátok, ha mosolyogna felétek s szeretettel simogatná meg fürtös kis fejéteket. Ó, az soká lesz, arra várni kell, e kis szobának most nagy vendége van. Az itt az ur. Az megtiltá a beszédet. A néma csendet zavarni nem szabad, csak magunkba szállva gondoljuk át imánk: „Mindeneknek hatalmas Istene, tedd széppé a Rózsika álmait”. Hagyjuk pihenni s gyerekek kis leányok, fonjunk virágokból egy koszorút, jószág, szerénység s istenfélelem ihlesse meg munkánkat s hogyha kin lesz, ha majd felébred, lássa, mint szeretjük, mint gondolunk és emlékezünk reá.

Milyen irigy a sors, mikor a virág nyiladozni kezd, egy szélroham semmivé teszi s az erdőnek zöld köntösét mily gyorsan sárga hervadt levéllel váltja fel, az őszi nap enyészto sugára. Nemsokára lehullnak a virágok, egy-egy száraz falevél már látszik, szemünkbe tűnik s mintha szólana: az életet jelképeztem, tekintés rám, követnek majd a többi társaim, s minden élonek példája a sorsom. Rózsika alszik. Nem hallja a madár dalt, nem látja a hulló falevelet, pedig a mama könye hull sápadt arczára s anyai könyvel van e még mélyebb s ölelő karjánál van-e puhább párna? A kis gyermek is, kedves tanítványai megint visszatérnek. Virágot is hoztak. Ébredésed várják. Egyik a sok közül nem bírja már tovább: zokogni kezd s ajkad nem nyithatod szóra, pedig egy hangodra megvigasztalódna; de hosszan is alszol, de mély is az álmod, e kis ártatlan sírását sem érted?

A harangok zugnak, hóféhérruhába öltöztetnek, ágyad virágokkal szórják körül s keskeny lakasba tesznek, abba közös házba, melyben egyenlők a koldus és király s a melyben nincsen rangkülönbség s Te alszol csendesen, egy új hajnal pirkadását várod. Szegény kis leányka, mily pompa vesz körül s te nem látod a te szeretteid s a bucsuzók szavára nem figyelsz. E végtisztesség Rózsikáé lenne? A ki oly mosolyogva enyelgett kis tanítványával s ki nemrég még vidáman vált el tőlök? A lágyötlőrt testnek nyugodalma ez csak, szeretve gondolunk s emlékezünk reád. Csendes birodalmában a mulandóságnak új sir felett egy fakereszt emelkedik. A virágok

* Ezt a cikket Reháik Rózsika kisasszonynak, a Svetits nőnevelő intézet növendékei által szeretve-szeretett kedves, ifjú tanítókisasszonynak megható kora halála és temetése alkalmából vettük, közöljük. Szerk.

között édes lenn az álom. Halkan járjunk erre. Ne zavarjuk álmát; egy kedves kis leány, Rózsika alszik itt.

Ibrányi Miklós.

— **Rendőrökből csendőrök.** A debreczeni rendőrlegénység Paák Antal és két elrokkant társának elbocsátása óta nagyon el van keseredve azon lelketlen, szivtelen és igazságtalan eljárás ellen, amelyben a felsőbb-ség részéről lépten-nyomon részeseül a nyomoruságos fizetés mellett. Aki csak teheti, menekül. Rövid idő alatt már 8 rendőr mondott le és rövid idő alatt a három legképzettebb rendőrszervező, Kubinyi Mihály, Vadas Mózes és Tóth Ferencz, akik a csendőrségtől léptek át, fognak visszatérni a csendőrséghez. Az oka ennek a folytonos mellőztetés, megaláztatás, az előléptetés hiánya, stb. De a dolognak még más folytatása is lesz. Azon rendőrbiztosok, akik már szolgáltak a csendőrségnél, még régi rend és rangfokozatuk elnyerése esetén is hajlandók visszamenni a csendőrséghez, — a rendőrlegénység java része pedig — állást keres és ha kap, mindjárt kész otthagyni állását. Szóval a baj már annyira elmérgesedett, hogy itt alapos és gyökeres rendszerváltozás segíthet csak, de annak is gyorsan kell jönni.

— **A homokkerti református olvasó egyesület,** mint annak idején jelezve volt, e hó 10 én tartotta tisztviselőválasztó közgyűlését. Elnökké választott egyhangú felkiáltással: Harsányi Gusztáv törv.-széki bíró, ki már eddig is számos tanujelét adta a homokkerti lakosság előhaladása iránti érdeklődésének. Helyettes elnök lett: Fakó Pál törv.-széki irodatiszt. Jegyzőnek: Tordai Gábor ev. ref. tanító, II-od jegyzőnek: Békessy András a homokkerti birtokoságnak is jegyzője választottak. Pénztáros lett: Kurucz Lajos, ellenőr: Adamcsik Sándor, gazda Bujdosó András, könyvtáros: Szegedy Gyula, a ki azonban akadályoztatása miatt tisztségéről lemondván, a könyvtárosi teendőket ideiglenesen a jegyzői kar fogja végezni. A választmány tagjai lettek: Kiss János, Herczeg János, dr. Ferenczy Gyula, ifj. Balogh József (máv. hivatalnok), ifj. Pesti János, Kozma Lajos, Deák Ferencz, Éles Sándor, Jeszkó Mihály, Körösi János, Kovács Mihály, Szilágyi József, póttagok: dr. Király Péter, Balajti Elek, Alföldy András.

— **Szemle a 39. gyalogezred felett.** Schlemüller Vilmos tábornok, dandárparancsnok Debreczenbe érkezett. A tábornok szemlét tartott a 39. gy.-ezred felett. Tegnap este az Arany Bika szállóban tiszti összejevetel és katonazene volt tábornok tiszteltére.

— **Meghalt egy diák.** A debreczeni reform. főiskolának gyásza van: meghalt egyik legtehetségesebb és legszorgalmasabb növendéke: Zelovics Zoltán, aki az érettségi vizsgálatot most állotta ki jelesen az ev. ref. főgymnáziumunkban. A váratlan halál egy szép, reményteljes élet fonalát szakította el. E tehetséges ifju a tanári pályára szándékozott lépni. Egyetemi tanulmányait, mint a „Tanítók háza”-nak ingyenes helyre felvett tagja végezte volna el. Kivétel nélkül birta minden tanárának és tanuló társának szeretetét és tiszteletét, kikre nagy szomszúságot hozott halálával. A következő gyászjelentést hozta társainak tudomásokra a nem

várt halálát: „A'ólítottak a legfajóbb szívvel jelentjük az összes rokonság nevében, hogy Zelovics Zoltán a törhetetlen szorgalmu, ez évben érettségi vizsgát tett ifju, életének 19 ik évében folyó hó 14-én a Duna hullámaiban lelte halálát. A legszebb reményekre jogosító életpálya ért nála véget. Árva volt ő, de immár nem az, megtért égi atyjához, szüleinek ölelő karjaiba. Kihült tetemei f. hó 19-én d. u. 3 órakor fognak a tabitót falui református temetőben örök nyugalomra tétetni. Áldás poraira. Károssy Gyula, Károssy Gizella unokatestvérek. Kerek Mária sógornő, Fülöp Béla sógor. Diáktársai sirját nemsokára meg fogják koszoruzni.

— **Szomorúság a megyén.** A megyei tisztviselők fizetési fokozatokba való osztásáról és fizetésök kiegészítéséről szóló közgyűlési határozatot a belügyi kormány visszaküldte, mert az nem volt kifüggesztve és a törvényes határidő előtt küldetett fel. Most már utólag kell kifüggeszteni és bevárni a felelőzési határidőt. Így pedig augusztus 1-én nem fog letelni. A hajdúmegyei tisztviselők is megkapják azért a január 1-től járó fizetés-többletet augusztus közepéig.

— **Vasutépítők gyűlése.** A sámsoni vasut építői július 25-én délután fél 4 órakor értekezletet tartanak a város közgyűlés termében.

— **Az alkalmi betörő nyomában.** Bár a rendőrség nagy hibát követett el azzal, hogy az *Agricola* Adolt táblakiró lakásán történt betörést eltitkolta, mégis van remény rá, hogy a tettes kézre fog kerülni, még pedig éppen a lapok híradásai nyomán. Két hordár, a 9. és 10. számú ugyanis a lapokból olvasván a betörésről, önként jelentkeztek péntek délután a rendőrségen vallomástételre. *Bódán* József 9. sz. hordár kijelentette, hogy a mult szombaton, július 19-én kora reggel 7 órakor alacsony, zömök, 32—34 év körüli szőke bajszú fiatal ember, aki szürke kalapot, fekete kabatot és kockás nadrágot viselt, megbizta, hogy a papirban csomagolt értéktárgyakat a csapóutcai zálogházba vigye. Az ékszerek: arany láncz, arany függő, ezüst czukorkatartó voltak, amelyekért ott 70 koronát kapott. A fiatal, urias külsejű ember 1 koronát adott ezért neki. Az újabb vizsgálat kiderítette, hogy *Agricola* táblakirótól a kiadott körövényben jelzett értéktárgyakon kívül még a következőket vitte el a betörő: 1. Egy drb. china ezüst négysegletű czukortartó, belül aranyozva, értéke 40 kor. 2. Ehez való hasonlő czukorfő értéke 3 kor. 3. Egy drb. ezüst czukorpor hintő értéke 6 kor. 4. Egy drb. tic ezüst pohár belül kopott aranyozás értéke 10 kor. összesen 59 kor. értékbea.

— **Portó-köteles levelek.** A m. kir. postaigazgatóság a következők közlését kéri: A közönség köréből ismételve jutottak hozzánk panaszok, a melyekből arra lehet következtetni, hogy a portós levelek kézbesítésénél visszaélések kezdenek tért foglalni, különösen pedig, hogy egyes vidéki hivatalok oly levelek után is szedik be a portót a közönségtől, a mely levelekre portó helyeg nincsen felragasztva. Az ilyen visszaélések ellen a védekezés könnyű. A posta 1903. novemberben részben azért hozta forgalomba az ugynevezett portó-bélyegeket, (valamennyi zöldszínű, a közepén nagy fekete szám jelzi a fizetendő portót) hogy a közönséget minden visszaélés-

től, illetéktelen díjak beszédésétől megóvja. Figyelmeztetjük tehát a közönséget, hogy portót egyáltalában ne fizessen oly levelek után, a melyekre megfelelő portójegy felragasztva nincsen és a kézbesítő által követelt díj pl. csak színes ironnal van a levélre följegyezve. Többet ne fizessen, mint a mennyit a portójegy összege mutat és a kézbesítő minden más követelését a leghatározottabban utasítsa vissza.

— **Dóczy József esküvője.** Dóczy József temesvári pénzügyi s. titkár, a hírneves dalszerző, hétfőn e hó, 25-én délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét Szegeden feketeadói és nagyarnai Mayer Guido es. és kir. tábornok, a vaskoronarend lovagjának leányával feketeadói és nagyarnai Meyer Adával. A menyasszony a szegedi társaság egyik ünnepezt szépsége.

— **Bizottsági ülés.** A város világi társaság vállalatát ellenőrző bizottság péntek délután 4 órakor tart ülést *Körner* Adolt tanácsnok elnöklété alatt.

— **Meghaltak.** Vedres József ev. ref. 1 hónapos, Sós József ev. ref. 11 hónapos csecsemők, Boros Rudolf ev. ref. 50 éves gépész, Simon Pap Lajos ev. ref. 33 éves gazdasági cseléd, özvegy Kiss Miklósné Magyar Mária róm. kath. 56 éves napszámosnő.

— **Erdei legelők árverése.** A város monostori, savóskuti és apafájai erdőkben levő legelők és kaszálók bérléteit július 26-án délelőtt 9 órakor fogják bérbeadni.

— **Először a szószédbe szaladt.** Megemlítettük már, hogy e hó 19-én Hajdusámszonban felakasztotta magát *Kovács* János gazdaember. Hogy miért lett öngyilkos a különben sorsával elégedett ember, senki sem tudja. A felesége azt vallotta, hogy kora hajnalban felkelt a férje és kiment. Mikor már sokallotta künmaradását, utána ment és akkor látta lógni az eperfán. A holtrarémműlt asszony a helyett, hogy levágta volna. *Szakáll* Gábor szószédhoz szaladt és mire őket felverte, addig a szegény ember meghalt.

— **A laktanyák magyar föllirata.** Katonai követeléseinkben eddig elért egyetlen vivmányunk az, hogy Tisza István gróf miniszterelnök ígérete szerint a közös hadsereg laktanyáinak föllirása a paritásnak megfelelőleg magyar és német lesz. Az ígért azonban mindeztideig nem ment teljesedésbe s akik figyelemmel kísérik a kaszárnyák föllirásait, láthatják, hogy úgy a közös, gyalog, mint a huszár és tüzér laktanyák föllirata még mindig német. Mint értesülünk, a 7-ik hadtest parancsnoksága a napokban rendeletet küldött az állomásparancsnokságokhoz. Ebben a rendeletben Schwitzer tábornagy hadtestparancsnok értesíti az állomásparancsnokságokat, hogy hadügyminiszteri utasítása van a két nyelvű fölliratok ellenőrzésére. Ha az új fölliratot még nem helyezték el a kaszárnyák falain, úgy az állomásparancsnokoknak kötelességök erről saját hatáskörükben intézkedni. A hadtestparancsnok az őszig ad haladékot a kétnyelvű fölliratok elhelyezésére s ezt azzal indokolja, hogy a kaszárnyák őszi takarításakor könnyebb lesz a dolgof elintézni. A határidő elvégre nem tulságosan hosszú. Ha harmincz és

egy néhány esztendeig vártunk, még egy pár hónapig elvárhatunk. Így gondolja ezt a hadügyminiszter.

— **Fürdői élet Tusnádfürdőn.** Tusnád, a székely földnek, sőt egész Erdélynek ez a legfejlettebb fürdője új igazgatóság keze alá került az idén, ami kedvező változást hozott a fürdő egész életében. Az új igazgatóság a fürdőevadot elől-hátul meghosszabította két-két héttel, szélesebb körben terjesztette a gyógyhely prospektusát, nagyobb gondot fordít a sétautakra, pihenőpadokra, ujságokra és kiváltképp figyelmesebb bánásmódban részesíti a közönséget. Az igazgatóság czéltudatos munkássága meg is látszik elsősorban a fürdő látogatottságán: rég nem volt Tusnádnak annyi vendége, mint most; számuk még e hóban bizonyára eléri az 1000-et, ami máskor csak évad végén szokott bekövetkezni. Nem kevésbé fontos dolog, hogy a vendégek legnagyobb része meg is van elégedve, mert ha még észlel is hiányokat, mindennap látnia kell a haladásra való törekvést. A vendégek nagy száma, az elevenebb élet még lapot is teremtett; Tusnádon jelennek meg a „Fürdői lapok“ hetenkint kétszer, a mi szintén hozzá fog járulni a fürdő felvirágoztatásához. A vendégeket legnagyobb részt az alföld szolgáltatója, csak Debreczenből vannak most szokatlanul kevesen, így *Éderné* Bulszter Stefánia urnő, özv. *Törőné*, özv. *Lukácsné*, *Katz* Ida és *dr. Kardos* Albert.

— **Miért vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik ujdonságok áruházában** (a Piac- és Szent-Anna-n. sarkán?) Mert ott kivétel nélkül csakis jó minőségű áruk kaphatók; az olesó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

— **A piac legélénkebb helyén** egy üzlethelyiség kiadó. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

TÁVIRATOK.

Port-Artúr ostroma.

London, július 22. A japánok 2 nap óta szakadatlanul bombázzák Port-Artúrt. A japánok újabb segítséget és hadi szereléseket kaptak. A tenger felől sem tudnak már az oroszok ellenállani. A japánok hajói a kikötő bejáratáig merészkednek és onnan röpitik bombáikat a városra. Az oroszok hirt nem adhatnak, mert minden közeledőt lelőnek a japánok és a fehér zászlóval közeledőket is visszaküldik.

Az oroszok kudarca.

Bécs, július 22. Az orosz hajónak a Dardenellákon kereskedelmi lobogó alatt való átkelése ráterelte a nagy hatalmak figyelmét e kérdésre. Ezen ügy következménye pedig nem lehet más, mint az, hogy szigorubb rendszabályokkal lépnek fel Oroszország ellen.

Anglia elégtétele.

London, július 22. Itt nagy megnyugvást szült a csár rendelete, hogy a lefoglalt „Malacca“ gőzös szabadon bocsájtását elrendelte. A gőzös már elhagyta Port-Saidot és a Földközi tengeren van, ahol Angliának 4 csatahajója, 11 cirkálója és 33 torpedója van.

Mukden előtt.

Tokio, július 22. A japán csapatok akadálytalanul nyomulnak előre Mukden felé. Az oroszok a falvakat teljesen kiürítették, a kutakat börtömték. A japánok 22 kilométerre közeledtek az orosz főhadiszálláshoz.

Az angol jegyzék.

Pétervár, július 22. Lamsdorf gróf külügyminiszter kijelentette, hogy tanulmányozni fogja az angol jegyzéket és arra felelni fog.

London, július 22. Az angol királyt, a ki Weisben nyaral, minden órában táviratilag értesíti a kormány a Malecca-ügy következményeiről.

Különös büntény.

A londoni kísértet.

A maga nemében páratlan esetet jelentenek Londonból; olyan büntényt, melynek részletei felülmúlnak minden eddigit. Különben amióta Conan Doyle világhírű regényeit írja, az angol ügyészség állítása szerint rendkívül bonyolultakká lettek a bűnügyek. Mintha csak a regényekből tanulnák a bűntények elkövetésének, vagyis inkább eltitkolásának a furfangját. Jelenleg olyan eset fölött gondolkozik a westminsteri ügyész, amely munkát adna Sherlock Holmes eszének is. Maga az ügy jó részben eléggé világossá lett, habár a bizonyosságok csak feltételesek.

Hogy életbiztosításból indul ki a dolog. Valamelyik nagy angol biztosító társaság 10.000 font sterlinget, azaz negyedmillió koronát fizetett ki egy Harry Clarkson nevű jómódu lakosnak, amikor Clarkson öcsese nemrég meghalt. Ilyen összeg erejéig biztosította az öcsese életét. A halált szívizület okozta.

Az orvosi vizsgálat mindent rendén talált, tehát nem volt akadály a biztosítás lebonyolításánál. Nemsokára aztán névtelen levelet kapott a társaság igazgatója. A levél elég terjedelmes volt s azt írta meg, hogy George Clarkson, bár látszólag természetes halállal mult ki, mégis gyilkosság áldozata. Meg pedig milyen furfangos módon kieszelt gyilkosság volt az!

— Én — a levélíró — nem akarok bajba keveredni és zaklatásoknak kitenni magam, tehát nem vetem le az inkognitóm. De férfiúi becsületszavammal állítom, hogy mindaz igaz, amit írok. Egyébként ki kell halgatni tanuképen a Clarkson házában tíz évig visszamenőleg szolgált cselédeket.

Aztán elmondja a levél a következőket: Clarkson az öcsesével együtt lakott; mind a ketten nőtlének voltak. Az elhunyt egészséges ember volt, csak egy kissé ijedős természetű. Ezt a bátyja jól tudta, amikor két évvel ezelőtt biztosította az öcsese életét. A két év alatt aztán lassankint, de igen ravasz módon elpusztította a testvérét. Az ijedőségre alapítva, megtette azt, hogy éj idején fehér lepedőt öltött magára s ebben a maskarában berohant alvó öcsese hálószobájába. Ráugrott az alvóra és taposni is kezdte. A felriadt alvó, némán a rémülettől, nem is kiáltott s amikor a „kísértet“ ismét eltűnt a szobájából, órákig maradt önkívületi állapotban. Ez az eset aztán szivbajt okozott George Clarksonnak. De a kísértet kis idő múlva ismét megjelent, fokozva Clarkson rémületét és ideges állapotát. — A szervezete azonban még mindig ellentállott. Ekkor a bátyja alkoholistává nevelte az öcsesét, aki ily módon rohamosan közeledett a végéhez. Azon az éjszakán, amelyen meghalt, bizonyára ismét a „kísértet“ járt nála. Ime, ezeket mesélte el a levél, mire a biztosító társaság megindította az eljárást, melyet most feszült várakozással les egész London.

REGÉNY-CSARNOK.**Ki hát a gyilkos?**

Bűnügyi regény az amerikai életből. 50.

Az orvos ismét új adagot adott neki az ellenmérégből és a haladó asszony reszkető hangon tette meg vallomását.

Alig fejezte be, az arca még jobban elsápadt és visszahanyatlott a párnákra. Az orvos tenyerébe vette fejét, hogy az ellenmérget szájába öntse, de akkorra már kiszervezett.

HUSZONNYOLCZADIK FEJEZET.

Bordine anyja, a Rózsa befolyásos pártfogói közbenjárására, kiszabadult a vizsgálati fogházból. A kissé elhanyagolt kertészkében foglalatoskodott éppen, amikor Rózsa meglátogatta, hogy a részvétét fejezze ki a leánya elhözta felett.

— Az este beszelt anyjával, Gusztávvá — mondta a leány és elbeszélte az öreg nőnek, hogy a fiának határozott szándéka a bíróság előtt megjelenni és ártatlanságát hebizonyítani.

— Jóságos ég. Szegény fiam, tudtam én, hogy ő ártatlan.

— Szegény huga, ő már ezt nem érthette meg — tette hozzá Rózsa. Szegény Irisz. Fogadja legőszintébb részvéteimet.

— Kiről van szó? Ki az az Irisz?

— Tudom, hogy eddig eltitkolták az ő létezését, mert nem akarták elérni, hogy gyenge elméjü. Gusztáv elmondott nekem mindent, töviről-hegyére, mert jobbnak látta, ha én mindent tudok.

Az özvegy asszony elképedten nézett a leányra.

— Igazán mondom, nem értem a dolgot.

— Iriszről, Gusztáv hugáról van szó.

— De hiszen nekem csak egyetlen leány gyermekem volt, aki már 20 év előtt, csecsemő korában meghalt.

Rózsa felelni akart, de a beszélgetés hirtelen felbeszakadt, mert magas, nyulánk férfi közeledett feléjük, akinek látására Rózsa halkán felsikoltott. Az öreg asszony, akinek könyek csillogtak a szemében, kitart karokkal rohant feléje és átölelte.

Rózsa dobogó szívvel nézte őket.

— Kedves anyám, légy oly jó — szólalt meg a férfi, hagyjál néhány pillanatra magunkra Rózssal. Beszélj valónk van egymással.

Az öreg asszony, akinek szeméből sűrűn omlottak a könnyek, bámulva nézett reá, de azért visszavonult. Szokatlanul tartotta ugyan, hogy a fia ilyesmit kíván tőle, a hangja is kissé időgenül csendült a fülébe.

— Nem tudtam már tovább távol maradni — mondta susogó hangon — a férfi és megragadta a leány kezét. Hajlandó vagy-e Rózsa megtenni azt, amire kértelek?

Rózsa nem felelt, bár a szívében sok kételkedés küzdött. Hidegen a férfi arcába tekintett, de az izgalomtól reszketett. Ugy tetszett neki, mintha a vőlegénye pár nap alatt megvényt volna. Talán a sok gond, aggodás és a tolytonos üdöztetés, vénítették így meg?

(Folytatjuk.)

Ne vegyen pénzért

naptárt,

mikor ingyen kapja

a Debreczeni Független Újság

Nagy Képes Naptárát

ha előfizet

a Debreczeni Független Újságra

Egy óra 1 korona,

vidékre 1 K. 50 fill.

A Debreczeni Független Újság

Nagy Képes Naptára

Debreczen város és Hajdúvármegye

Nagy Czimtarával

és rendkívül bő és értékes tartalommal jelenik meg.

Fényképező gépek, lemezek, filmek, előhívó és rögzítők, aranyfürdők, cartonok dus választékban gyári áron részletfizetésre is kaphatók

BORSOS KATÁNÁL

DEBRECZEN, városház épület.

Tanítás és sötétkamara használata díjtalan.

Legrégibb és legnagyobb butor raktár DEBRECZENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos árban, izléses és legszolidabb kivitelben csakis

KILLER EDE

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál

DEBRECZEN,

főpiacz, a főtőzsdével szemben kaphatók, hol egy a legszerényebb, mint a legdiszesebb menyasszonyi kelengyék, szobaberendezések és díszítések kifogástalanul eszközöltek.

A

Hidegvizgyógyintézet

a nagyerdei fürdőben

már **MEGNYILT.**

Ugyanott mindenféle

gyógyfürdők

elállítatnak.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Miklós és Markbreit fiók üzletében Piacz-utca fő tőzsde mellett. Hallatlan olcsón beszerezhetők kalapok, cipők, ingek, nyakkendők, pénz-, szivar- és cigaretta tárcák, séta botok, játékok, gyermek-kocsik, zománcz edények és számtalan itt fel nem sorolt áruk.

Ócska téglá eladó József kir. herceg-utca 26. számú háznál.

Eladó vegyes kereskedés, forgalmas, vasutés dohánybevéltő hivatalhoz vezető fő-utcán örökaron, telek és mellék épületekkel Hajdu-Dorogon. Értekezhetni Barna Mihály kereskedővel Hajdu-Dorogon 874. sz. alatt.

Pénzszekrény használt megvételre kerestetik. Ajánlatok Kupfer József és fia Vértes-Nagyléta intézendők.

Eladó birtok és szeszgyár. Egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű, kitűnő minőségű birtok, melyben a legjobb karban lévő gazdasági épületeken kívül egy mezőgazdasági szeszgyár van, évi 2000 hectoliter termelés és hectoliterenként 10 korona refactióval, 50 katasztrális hold dohánytermelési engedéllyel eladó. — Hol és kivel lehet értekezni? megmondja a kiadóhivatal.

Megvételre kerestetik egy használt kulcsos loszerszám Békés Emil Barna-utca 1.

130 hold tanyaföld homok és fekete föld, vetés és felszereléssel azonnal kiadó. Czim a kiadóban.

Csinosan butorozott szoba, külön bejárattal, kiadó Széchenyi-u. 27. sz. a.

Boreczet. házi kezelést, eladó Hatvan-u. 9.

Üzletfelosztás miatt kitűnő hegyiborok hektoliterje 12 forint, literenként 20 kr. Rizling 22 krajczárjával, Piacz-utca 34. sz. ház pinczében kapható. Üres gönczi hordók is eladók.

A mikepércsi ut jobb- és bal oldalán megvételre vagy bérbevevésre kerestetik 100—200 hold föld. Czim a kiadóban.

Legelő kiadó 5—600 birka részére. Mikepércs, Bodóháza, Steiner Adolfnál.

DEUTSCH LAJOS

fűszerkereskedő, Piacz-utca 38.
Ajánl mint a hajdumegyei méhészegylet elárúsítója

idei friss pergetésű
akác mézet
1 kiló 60 krajczár.
5 kiló 2 frt 50 krajczár.



Hajdusági
Bajuszpedró.



Védjegy.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjobb az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egydoboz 50 fill r.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

Erdei József

épület- és műlakatos
DEBRECZEN. Kandia-utca 19.

a legolcsóbb árak mellett vállal épületeknél előforduló **egyszerű** és **disz munkákat.**

Vasszerkezet munkákat benyújtott, vagy általa szerkesztett rajz után **tökéletes kivitelben.** Kivánatra tervvel és rajzzal is szolgál.

Gyors és sikerült munkáért felelősséget vállal.

Konyári Sóstó fürdő

megnyilt május hó 1-én.

Gyógyítja a körvély kórt s annak következményeit, n. m. csontszut, csontvelőlob, összezsugorodott izület stb. mindennemű köszvényes, csuzos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső dagantokat, különösen női és férfi bajokra legkitűnőbb hatású.

Fürdő orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletünk alatt allanak) és a mi fő, melyen leszállított árak mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és táviráda állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

a **Konyári Sóstó fürdő**
igazgatósága.

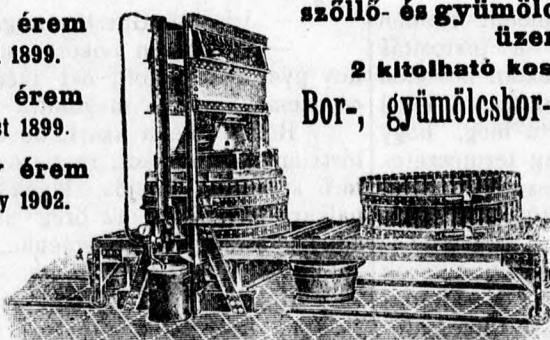
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.

Arany érem
Budapest 1899.

Arany érem
Pozsony 1902.

hydraulikus sajtóért.



szőlő- és gyümölcsmust sajtolására a nagy üzem számára.

2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat

kézihajtásra Herculesnyomór szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs- és szőlő-örlőket, bogozógépeket

Gyümölcs-aszaló-készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, II.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Megrendelések idejekorán kéretnek.

Uj árukat kaptam!

és pedig olyan szép divatosokat fehér és színes batisztokban, cretonokban, női ruha szövetekben, de különösen minden színű selymes ruha vásznakban, hogy aki igazán szép és divatos (nem régi álott) kelmét akar vásárolni az el ne mulassza a **MARADÉK ÁRUHÁZAT** a Bika szálloda mellett meglátogatni.

1 méter finom Taft selyem 49 krajczár.

Üzleti elvem: „Élni és élni hagyni.”